

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทนำ	1
1 ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก	5
1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก	5
1.2 ข้อมูลสภาพทั่วไป	6
1.3 พื้นที่ ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต	7
1.4 ลักษณะภูมิประเทศ	7
1.5 ลักษณะภูมิอากาศ	8
1.6 ทรัพยากรธรรมชาติ	8
1.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	10
1.8 ทรัพยากรทางธรณี	11
1.9 สภาพแหล่งน้ำธรรมชาติ	12
1.10 โครงสร้างประชากร	13
1.11 ศาสนา	15
1.12 วัฒนธรรมประเพณี	15
1.13 การละเล่นพื้นบ้าน	16
1.14 ข้อมูลด้านการเมืองและการปกครอง	16
1.15 การปกครอง	18
ตอนที่ 2 สถานภาพของจังหวัด	28
2.1 ด้านเศรษฐกิจ	28
2.2 ด้านอุตสาหกรรมและการลงทุน	28
2.3 ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม	30
2.4 โอกาสการพัฒนาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม	34
2.5 ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก	36

2	สภาพทั่วไปของตำบลนครชุม	41
2.1	ประวัติความเป็นมาของตำบลนครชุม	41
2.2	ถิ่นเดิมก่อนอพยพ	42
2.3	เส้นทางการอพยพ	44
2.4	ลักษณะชาติพันธุ์	48
2.5	สภาพการปกครองในอดีต	52
2.6	สภาพทางภูมิศาสตร์	53
2.7	ภาคผนวก	53
2.8	สภาพการปกครอง	55
2.9	สภาพทั่วไปของชุมชน	57
2.10	การตั้งบ้านเรือน	59
3	เศรษฐกิจ	62
3.1	อาชีพ	62
3.2	การเคลื่อนย้ายแรงงาน	68
3.3	รายได้	68
3.4	ปัญหาทางเศรษฐกิจ	71
3.5	การติดต่อกับชุมชนอื่นๆ ในทางเศรษฐกิจ	72
3.6	แนวโน้มในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ	73
3.7	ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐในทางเศรษฐกิจ	74
4	สภาพทางสังคมของชุมชน	75
4.1	ชีวิตความเป็นอยู่	75
4.2	ลักษณะนิสัย	75
4.3	ความสัมพันธ์ในครอบครัว	76

4.4 ศาสนา	76
4.5 ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ	77
4.6 ความเชื่อในการนับถือผี	81
4.7 ระบบประเพณีและความเชื่อของชาวนครชุม	82
4.8 ประเพณีและความเชื่อที่มีผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของชาวนครไทย .	82
บทสรุป	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก. ภาษาถิ่นนครชุม	90
ภาคผนวก ข. ทำเนียบกำนันตำบลนครชุม	92
ภาคผนวก ค. รายนามผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอเมืองพิษณุโลก	93
ภาคผนวก ง. รายชื่อวิทยากรผู้ให้สัมภาษณ์	95
บทคัดย่อ	96
ประวัติผู้พิมพ์	99

สารบัญแผนที่

ชื่อแผนที่	หน้า
1. แผนที่สังเขปจังหวัดพิษณุโลก	20
2. แผนที่สังเขปภาคเหนือตอนล่าง	21
3. แผนที่สังเขปจังหวัดพิษณุโลก แสดงอาณาเขตเป็นรายตำบล	22
4. แผนที่แสดงแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดพิษณุโลกอย่างสังเขป	23
5. แผนที่ประวัติอาณาเขตไทยอย่างสังเขป	46
6. แผนที่แสดงการเสียดินแดน อาณาเขตหลวงพระบางฝั่งขวา (บ่อแตน, แก่นท้าว) อย่างสังเขป	47

สารบัญภาพประกอบ

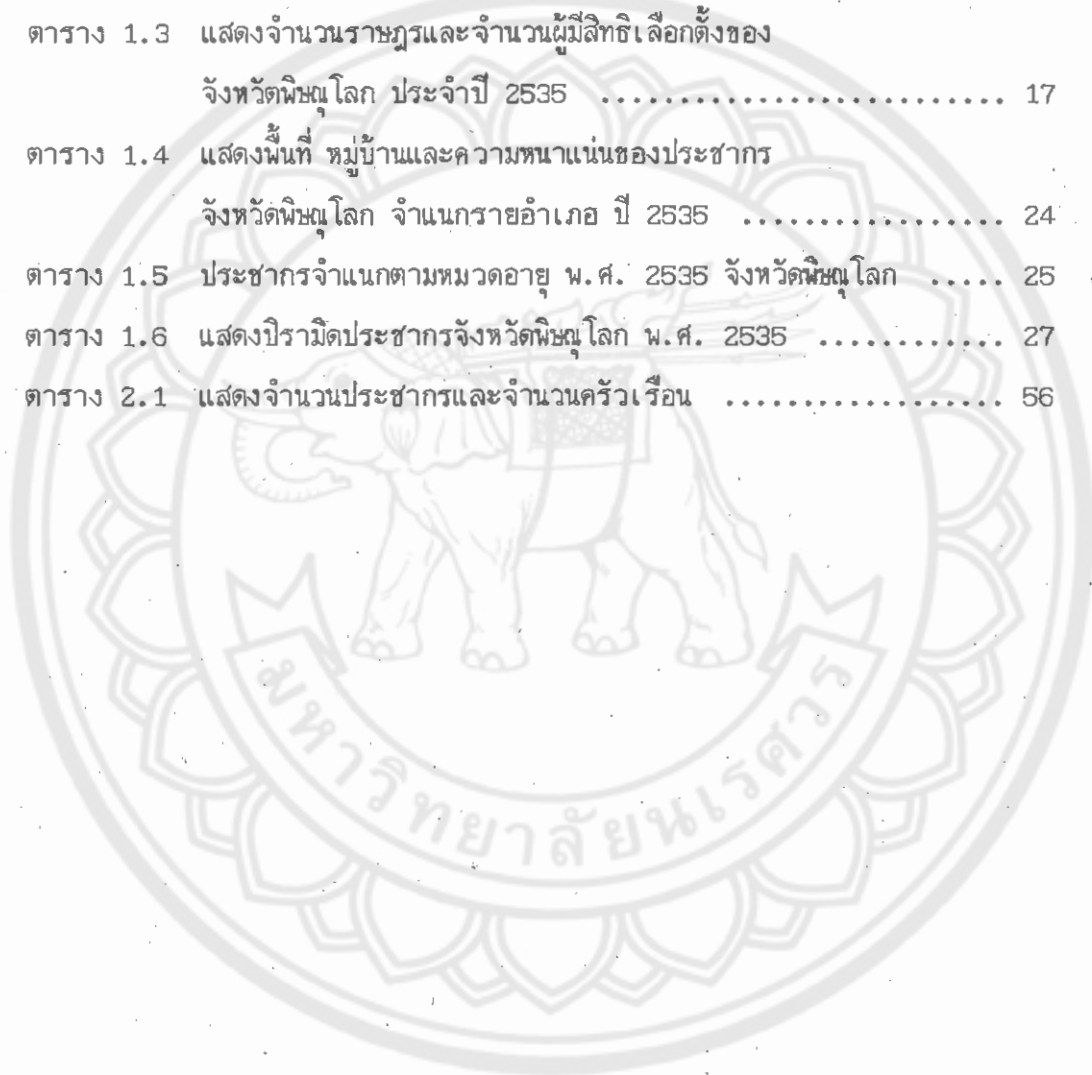
ชื่อภาพ

หน้า

ภาพการแต่งกายในอดีตของชาวนครชุม	49
ภาพการแต่งกายเด็กชาวนครชุมในอดีต	50
ภาพการแต่งกายของหญิง-ชาย ชาวนครชุมในปัจจุบัน	51
ภาพสภาพเส้นทางที่ราษฎรใช้สัญจรไปมาในหมู่บ้าน	54
ภาพลักษณะการปลูกสร้างบ้านเรือนของชาวนครชุม	60
ภาพยั้งข้าวสำหรับเก็บข้าวหลังฤดูเก็บเกี่ยว	61
ภาพอุปกรณ์การทอผ้าแบบโบราณซึ่งปัจจุบันยังมีใช้อยู่	64
ภาพลายผ้าแบบต่างๆ ซึ่งเป็นฝีมือของชาวนครชุม	65
ภาพอีกรูปแบบหนึ่งของลายผ้าของชาวนครชุม	66
ภาพหมอนซิดเป็นผลงานอีกชิ้นหนึ่งของชาวนครชุม	67

สารบัญตาราง

ชื่อตาราง	หน้า
ตาราง 1.1 แสดงอาณาเขตป่าสงวนแห่งชาติในจังหวัดพิษณุโลก	10
ตาราง 1.2 ตารางแสดงจำนวนประชากรจังหวัดพิษณุโลก ปี 2535	14
ตาราง 1.3 แสดงจำนวนราษฎรและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ จังหวัดพิษณุโลก ประจำปี 2535	17
ตาราง 1.4 แสดงพื้นที่ หมู่บ้านและความหนาแน่นของประชากร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกรายอำเภอ ปี 2535	24
ตาราง 1.5 ประชากรจำแนกตามหมวดอายุ พ.ศ. 2535 จังหวัดพิษณุโลก	25
ตาราง 1.6 แสดงปิรามิดประชากรจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. 2535	27
ตาราง 2.1 แสดงจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน	56

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากชนชาวไทยแล้วยังประกอบไปด้วยชนเชื้อชาติอื่นหลายเผ่าพันธุ์เป็นจำนวนมาก เช่นชาวจีน ฝรั่ง มอญ ลาว ญวน พม่าและชาวเขาที่มีถึง 9 เผ่าด้วยกันอาศัยปะปนอยู่ด้วยกัน ซึ่งชนเชื้อชาติต่างๆ เหล่านี้ได้อพยพเข้ามาด้วยสาเหตุต่างๆ กัน อาทิเช่น การเข้ามาจับจองที่ดินทำกิน การเข้ามาแสวงหาความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ และการหลบหนีสถานการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวายภายในประเทศของตน เป็นต้น

สำหรับชาวลาว ตำบลนครชุม ได้อพยพมาจากถิ่นฐานเดิมคือประเทศลาว เข้ามาตั้งบ้านเรือนจนกลายเป็นชุมชน ที่เรียกว่าตำบลนครชุมในปัจจุบัน อยู่ในเขตอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะความเป็นอยู่ของชาวลาวในเขตตำบลนครชุมอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกนั้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตและสภาพความเป็นอยู่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อครั้งที่ได้มีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานครั้งแรกเป็นอย่างมากตามกาลเวลาที่ผ่านมา โดยมีการปรับปรุงแก้ไขและการดัดแปลงรูปแบบของการดำเนินชีวิตค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ให้เหมาะสมและเข้ากันได้กับรูปแบบการดำเนินชีวิต ค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทยรวมทั้งการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลในการพัฒนาชุมชนและในการพัฒนาตัวบุคคล ซึ่งสามารถทำให้ความเป็นอยู่ของชาวลาวในตำบลนครชุม อำเภอocrไทย จังหวัดพิษณุโลกดีขึ้นกว่าเดิมมากขึ้น มีการรับวัฒนธรรมแบบไทยเข้าไปใช้ร่วมกับวัฒนธรรมดั้งเดิม เยาวชนรุ่นปัจจุบันได้รับการศึกษาอย่างน้อยภาคบังคับตามที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ โดยที่ลักษณะความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ชาวนครชุมก็ยังคงรักษาไว้โดยเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มถึงแม้ว่าจะมีการดัดแปลงไปบ้างก็ตาม เช่นประเพณีการบวช ประเพณีการแต่งงาน

ประวัติความเป็นมาของชาวลาวในเขตตำบลนครชุม อำเภอ นครไทย จังหวัด พิษณุโลกนี้รวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตรวมไปถึงปัญหาในการดำรงชีวิตใน สังคมไทยในปัจจุบันซึ่งนับวันมีแต่จะสูญหายไปจากความทรงจำของชนรุ่นหลังๆ เนื่องจากมี การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ความเป็นอยู่โดยทั่วๆ ไปกับชาวไทยซึ่งเป็นเจ้าของแผ่นดิน และจากอิทธิพลหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ค่านิยมจากต่างประเทศและการศึกษา เป็นต้น ดัง นั้นเรื่องราวของชาวลาวในเขตตำบลนครชุม อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก จึงเป็นเรื่อง ที่น่าสนใจศึกษา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ ซึ่งสภาพความเป็นอยู่ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้ากันต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 2.1 เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ความเป็นอยู่ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อในด้านต่างๆ ของชาวลาวในตำบลนครชุม อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก
- 2.2 เพื่อเพิ่มพูนและเผยแพร่ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องราวของ ชาวลาวในระดับกว้างและลึกต่อไป

3. ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

- 3.1 เพื่อให้เป็นแนวทางการกระตุ้นให้เกิดความสนใจนำไปสู่การศึกษาเรื่องราว ของบรรพบุรุษซึ่งนับวันจะสูญหายไป
- 3.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับชาวลาว
- 3.3 ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในท้องถิ่นโดยใช้วัฒนธรรม เป็นตัวนำ

4. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าจะศึกษาเฉพาะกลุ่มชาวลาวในตำบลนครชุม อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยเน้นด้านต่างๆ ดังนี้

- 4.1 ประวัติความเป็นมา
- 4.2 สภาพความเป็นอยู่
- 4.3 ประเพณีที่สำคัญ ความเชื่อในด้านต่างๆ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้นิพนธ์ขอใช้ความหมายของคำดังนี้

- 5.1 ประวัติศาสตร์ หมายถึง การเขียนข้อเท็จจริงของเหตุการณ์และ
ประสบการณ์ในอดีตที่เห็นว่ามีคุณค่าขึ้นมาใหม่ โดยอาศัยการค้นคว้า การวิเคราะห์และ
การตีความหมายจากหลักฐานทั้งปวงที่มีอยู่
- 5.2 ตำบล หมายถึง ถิ่น, หมู่บ้านหลายหมู่บ้านรวมกัน
- 5.3 นครชุม หมายถึง ชื่อของตำบลๆ หนึ่งตั้งอยู่ในอำเภอนครไทย
จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันมี 8 หมู่บ้าน
- 5.4 อำเภอนครไทย หมายถึง ชื่อของเขตซึ่งแบ่งการปกครองท้องที่ตาม
ลักษณะการปกครองท้องที่เป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน 9 อำเภอ ของจังหวัดพิษณุโลก
- 5.5 พิษณุโลก หมายถึง ชื่อจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนล่าง โดย
แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ
- 5.6 ประเพณี หมายถึง ขนบธรรมเนียม แบบแผน เชื่อสาย

6. วิธีการศึกษาค้นคว้า

ผู้นิพนธ์ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

- 6.1 ใช้วิธีการแบบวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการเข้าไป
สัมภาษณ์และสังเกตจากแหล่งที่อยู่อาศัยของชาวลาวโดยตรง
- 6.2 ใช้วิธีการแบบศึกษาข้อมูลจากห้องสมุด (Library Research) โดยใช้
ข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง

7. แหล่งศึกษาค้นคว้า

- 7.1 หอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร (หนองอ้อ) จังหวัดพิษณุโลก
- 7.2 หอสมุดวิทยาลัยครูบึงลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
- 7.3 ที่ว่าการอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
- 7.4 ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก
- 7.5 ตำบลนครชุม อำเภอเมืองไทย จังหวัดพิษณุโลก

